

Mytterier og Mord i franske Opdragelsesanstalter i Aaret 1909

samt et Memento.

Loven af 12 April 1906,*) som forhøjede den kriminelle Myndighedsalder til 18 Aar, havde til Hensigt at give Domstolene et Middel til at undgaa at idømme Straf for saadanne unge Lovovertrædere, som i Betragtning af deres tidligere Liv, deres sædvanlige Opførsel eller andre særlige og exceptionelle Omstændigheder syntes værdige til en særlig Hensyntagen eller endnu modtagelige for Opdragelse. Denne Hensigt synes ikke at være bleven rigtig opfattet af Domstolene, og den meget udstrakte Anvendelse, som de har troet at burde gøre af den dem indrømmede Beføjelse til at frifinde Anklagede mellem 16 og 18 Aar paa Grund af Mangel paa Dømmekraft, har ført til, at der paalægges den penitentiære Administration den øjensynlig uløselige Opgave at reformere deciderede Forbrydere.«

I. Med disse Ord indleder Revue pénitentiaire Beskrivelsen af et i Opdragelsesanstalten i Gaillon stedfundet

*) »Lorsque le prévenu ou l'accusé aura moins de dix-huit ans, s'il est décidé qu'il a agi sans discernement, il sera acquitté; mais il sera, selon les circonstances, remis à ses parents ou conduit dans une colonie pénitentiaire pour y être élevé et détenu pendant le nombre d'années que le jugement déterminera et qui, toutefois, ne pourra excéder l'époque où il aura atteint sa majorité«

Mytteri: Omtrent Kl. 3 om Eftermiddagen Mandag den 12 April 1909. (2den Paaskedag) spadserede 80 af Anstaltens 150 Ynglinge i Anstaltens Gaarde, da Opsynsmanden blev opmærksom paa, at 5 af dem havde stillet en Bænk op ad Hegnsmuren og var i Færd med at klatre op ad den for at flygte. Han ilede til og væltede Bænken, saa at Flygtningene faldt ned; de styrtede sig imidlertid over ham, rev Bænken fra ham og gentog uden Held Forsøget paa at komme over Muren. Kampraabene hidkaldte andre af Eleverne, og der kom endnu et Par Opsynsmænd til, men Eleverne væltede dem omkuld og overdængede dem med Materialier fra nogle Murarbejder, der foregik inde i Anstalten, og Opsynsmændene var snart alle bedækkede med Mærker af Slag og Blod, ja en af dem slap med Nød og næppe med Livet. Man vilde tilkalde Militær, men da mange af Soldaterne havde fri i Anledning af Paasken, lykkedes det ikke strax at faa fat i mere end 10 Mand, der snart maatte trække sig tilbage igen.

Under Forvirringen undslap 16 Elever, som dog temmelig hurtigt atter blev indfangede af Gendarmeriet. De, som ikke slap ud, forlystede sig med at ødelægge Gaardlygterne, styrtede ind i Skomagerværkstedet, bemægtigede sig Knive, Hammere, File etc., og rykkede frem mod Porten, idet de udstødte Trusler om Død mod Opsynsmændene og Underdirektøren Alessandri og paa deres Vej opbrød Dørene til Cellerne, hvor en halv Snes af deres Kammerater var indespærrede.

Først henimod Kl. 2 næste Dag, altsaa efter at Mytteriet havde vareet næsten et helt Døgn, lykkedes det ved forenede Anstrengelser af Stedets Maire, Byens Kommandant og Anstaltens Direktør at overtale Oprørerne til at begive sig ind i Spisesalen, hvor man dog for at undgaa Blodsudgydelse maatte gaa ind paa at servere Vin og Tobak; til Gengæld fik man Løfte om, at Knivene, Hamrene og Filene skulde blive tilbageleverede ved Daggry. Dette Løfte blev dog ikke holdt, førend Oprørerne næste Dag efter et nyt Mytteri ved militær

Assistance vare blevne trængte ind i en Have og under Trudsel med Bajonetterne tvungne til at overgive sig.

Direktøren for den pénitentiære Administration ankom Dagen efter Mytteriet til G a i l l o n og holdt Forhør, hvorunder Eleverne fremsatte Fordring om Afskedigelse af Underdirektøren og 4 Opsynsmænd. Den senere foretagne, retslige Undersøgelse har tjent til at aabenbare saavel Mytteriets særdeles alvorlige Karakter som det ubegrundede i Elevernes Klager og har ført til Domfældelsen af 16 af Deltagerne, deraf 1 til 5 Aars Cellefængsel og Resten til Fængsel fra 6 Maaneder til 2 Aar.

I. Den 23 November 1909 begik i s a m m e A n s t a l t den 17-aarige Elev Boeger et Mordattentat mod Opsynsmanden Boullogne og forsøgte derefter at flygte med 2 Kammerater.

III. I Slutningen af August Maaned 1909 har der fundet et Mytteri Sted i Arbejdsskolen i D a r n é t a l. Det synes fremkaldt af en ung Pige, som paa Grund af Deltagelse i tidligere Revolter var bleven bortsendt men nu var vendt tilbage til Rouen og havde sét Lejlighed til at sætte sig i Forbindelse med sine tidligere Kammerater. En Del af disse troede, at de ogsaa ved at gøre Mytteri kunde opnaa at blive sendt til en anden Anstalt, hvorfra de kunde slippe løs ligesom deres Kammerat. En 40 Stykker af dem nægtede derfor at arbejde, sønderbrød Sengene, slog Ruder ind og viste sig i det hele saa oprørske, at Bestyrerinden blev nødt til at tilkalde Politiet, medens samtidig Præfekten og Indenrigsministeriet underrettedes, og da de ikke paa anden Maade kunde bringes til Ro, maatte Politiet den 26 August transportere 30 af de værste Urostiftere i Cellevogn til Fængslet Bonne-Nouvelle. Under Transporten sang de uafbrudt Socialistmarchen og gemene Viser.

IV. I Opdragelsesanstalten d'A n i a n e var den 17-aarige Paul Elisca og den 15-aarige Jules Lepage den 25 Marts 1909 blevne uenige. Paul gik da hen og glødede en

Jernstang i Ilden og jog den i Maven paa Jules, hvorved der bibragtes ham en livsfarlig Beskadigelse.

V. Den 23 December 1909 bibragte i s a m m e A n s t a l t den 16-aarige Elev Dagan sin 18-aarige Kammerat Arnaud 3 Stik med en Sax i Underlivet, fordi denne ikke havde villet dele nogle Slikkerier med ham, og er derfor dømt til 8 Maaneders Fængsel.

VI. I Opdragelsesanstalten B e l l e - l l e opdagedes sidste Sommer itide et blandt Eleverne indgaaet Komplott om at dræbe Opsynsmændene og stikke Ild paa Bygningerne. Da de 18-aarige Elever Niger, Monterein og Salaun mistænkte deres Kammerat Gauthier for at have røbet Planen, har de den 18. November 1909 hævnnet sig ved at overfalde ham og saare ham dødeligt med 5 Stik af deres Skomagerknive.

VII. I Opdragelsesanstalten d'E y s s e s synes Forholdene dog værre end nogetsteds.

Den 28 November 1908 overfaldt Eleverne Garcin og Laghi med Hammerslag en af deres Kammerater Jean Ternière, som de beskyldte for at »sladre«, og dræbte ham ved at jage en hvidglødende Jernstang ind i hans Underliv.

For dette Drab dømtes i Februar 1909 Garcin til 6 Aars Tugthusarbejde og Laghi til 1 Aars Fængsel.

VIII. Den 15 Juli 1909 blev Opsynsmanden Dulac i s a m m e A n s t a l t overfaldet af den 20-aarige Elev Durel, som kastede ham til Jorden og derefter mishandlede ham saaledes med Spark, at han i Begyndelsen af August Maaned afgik ved Døden.

IX. Den 8 September 1909 blev imidlertid et nyt Mord begaaet i s a m m e A n s t a l t, idet den 17-aarige Bartoli, som fra Skrædderværkstedet var sendt til Depotet for at hente noget Traad, vendte tilbage forsynet med en Sax, hvis 2 Klinger han borede i Siden paa sin 20-aarige Kammerat Engelm, som nogle faa Timer efter drog sit sidste Suk. Det skele i Overværelse af Opsynsmanden og en stor Del Elever, men saa pludselig at ingen kunde hindre det.

(Revue pén.)

Man er jo her i Norden vant til altid at drage til Udlandet for at lære nyt baade paa det aandelige og paa det materielle Omraade, og naar den unge Stipendiat vender hjem med Kufferten fuld af Fremskridt og Munden fuld af Lovord over den ene saliggørende Visdom, som han har hentet i Tyskland, Frankrig eller England, saa er der jo nok altid nogle erfarne Mænd, der trække paa Skuldrene eller paa Smilebaandet, men dem er der sjælden nogen, der tager Hensyn til, for alle de, der fremfor alt vil »være med« — og det er jo de fleste nutildags — de tiljuble ham Bifald, de skrive Aviserne fulde om alt det ny og mærkelige, de rejse en Folkestemming blandt alle dem, der ikke har Begreb om Tingene, men kun forstaar, at her er der noget n y t, og inden man véd et Ord af det, har man »Fræmskridtet«.

Det kan jo ikke nægtes, at »Udviklingen« i Udlandet er noget forud for Norden, d. v. s. at alt det n y, der kommer frem i Verden ved Menneskenes Aand og Snille, ved Menneskenes Overkultur og Degeneration, ved Menneskenes Nydelsessyge og Nederdrægtighed, det kommer altsammen først til de store Lande; men vil man af alt dette n y k u n importere det, der tillige er Fremskridt, bør man foreløbig indskrænke sig til det rent t e k n i s k e Omraade. D é r er Fremskridtet som Regel utvivlsomt, og der kan om fornødent Tilbageskridtet gøres uden uerstattelige Tab. Paa det a a n d e l i g e, s o c i a l e og p o l i t i s k e Omraade er Sagen derimod a l t i d tvivlsom, og her lader Tilbageskridtet sig slet ikke gøre eller i alt Fald kun med uberegnelige Tab af aandelige Værdier. Hér bør vi ophøre at sluge raat alt, hvad der kommer fra Udlandet, uden at undersøge, om det passer til vor aandelige Fordøjelse og moralske Klima. Hér bør de smaa Lande benytte sig af den uhyre Fordel: at kunne vente lidt og sé, hvordan Experimenterne lykkes andetsteds, erindrende, at det s a n d e Fremskridt just betinges af, at den ene Slægt bygger videre paa den andens Erfaringer.

Gennemlæser man den ved Begyndelsen af nærværende

Artikel citerede Lov af 12 April 1906, holder man sig samtidig for Øje den foranstaaende, sandsynligvis langt fra fuldstændige Samling af Exempler paa Misgerninger i de franske Opdragelsesanstalter i et eneste Aar, og har man endelig i frisk Minde den i forrige Hefte (S. 265 ff) givne Redegørelse for de franske Juryers Holdning overfor Straffeloven, skulde det synes umuligt ikke deraf at modtage et alvorligt Memento om, at den Slaphed i Samfundets Repression overfor Forbrydelsen, der under Navnet »Humanitet« mere og mere giver sig Udtryk baade i Lovgivningen og i Domstolenes og Administrationens Praxis, ogsaa i Norden, truer stærkt med at gøre Forbryderne til Samfundets egentlige Herrer, medens der ikke bliver nogen »Humanitet« tilbage overfor de hæderlige Borgere. »Tout comprendre est tout pardonner« er en meget passende Aandriighed til privat Brug, men en ganske ubrugelig Sætning for Samfundet at bygge sine Love paa.

Med specielt Hensyn til den danske Lovgivnings nyeste Udvikling har Forf. paa Kriminalistforeningens Aarsmøde i Oktober 1909 haft Lejlighed til at fremsætte lignende Betragtninger, som paa Grund af den der givne, fyldigere Motivering her skal aftrykkes:

»Nogle særlige Bemærkninger føler jeg Trang til at fremsætte med Hensyn til Straffelovstillægets § 16. Medens der næppe er Tvivl om, at denne har ramt det rette ved at indføre den Regel, at Børn under 14 Aar ikke straffes, er det derimod mere tvivlsomt, om man ikke er gaaet for vidt ved i § 16 at bemyndige Justitsministeren til at fritage unge Mennesker mellem 14 og 18 Aar for Tiltale, naar Straffen ikke skønnes at ville overstige en lavere Grad af Strafarbejde, paa Betingelse af, at de Paagældende anbringes under betryggende Forhold og Tilsyn, hvilket nu, efter at Børneloven af 14 April 1905 i sin Helhed er traadt i Kraft, vil sige, at de overgives til Værgeraadets Forsorg.

Vel giver Loven ikke nogen ubetinget Regel om disse unge Menneskers Fritagelse for Straf, men overlader det til Justitsministerens Afgørelse i hvert enkelt Tilfælde, men

denne Begrænsning har i Praksis ikke stor Betydning og med Rette. Dersom Loven nemlig ikke havde villet, at dens Regel skulde finde Anvendelse i stort Omfang, kunde den jo have overladt Domstolene at gøre Undtagelserne gennem betinget Domfældelse eller ladet det bero ved den almindelige Benaadningsmyndighed, og naar den ikke har gjort dette, kræver dens loyale Anvendelse just den Fremgangsmaade, som er den gængse, nemlig at en stor Del af de unge Mennesker mellem 14 og 18 Aar, som har begaaet strafbare Handlinger, fritages for Straf og overgives til Værgeraadets Forsorg.

For deres Vedkommende mellem 14 og 16 Aar har jeg intet videre at indvende, de fleste af dem er Børn og bør behandles som Børn, medens dette derimod ikke er Tilfældet med de fleste over 16 Aar. Selvfølgelig er Grænsen ikke absolut 16 Aar, men dog nær deromkring. Det kan maaske lyde mærkeligt for mange, naar jeg siger, at de ikke længere er Børn, naar de er over 16 Aar, og det vilde ogsaa være urigtigt, hvis det drejede sig om vor Samfundsklasse. Her tillader Livsforholdene dem endnu at være Børn i den Alder; der stilles ingen eller kun smaa Krav til deres Erhvervsevne, de fører endnu en af Forældre og Lærere omgærdet Tilværelse, væsentlig optagne af Studier og æsthetiske Drømmerier, ret ukendte med og ofte sky overfor det virkelige Livs Foreteelser. Helt anderledes er det i de Klasser, hvorfra Lovovertræderne væsentlig rekruteres. Dér har de unge Mennesker i 16 Aars Alderen allerede længe været ude i Livet og er blevene mærkede af dette. De bedste af dem, de, som har haft Ballast nok, bliver Mænd 10 Aar før vi andre bliver det, medens de andre, de, som har sejlet for Vind og Vove, paa den anden Side i 16 Aars Alderen er naaede dybere ned, end man i Almindelighed forestiller sig. De er mangfoldige Gange allerede i denne Alder forfarne i alle Hovedstadslivets Laster, uden Sans for andet end Variétégøgl, Svir og Fruentimmer, uden ringeste theoretisk eller praktisk Erkendelse af deres Arbejdspligt, uden Respekt for Forældre, Fædreland, Moral, Religion eller hvilket som helst andre Livs-

værdier, frække og forvorpne i al deres Færd og kun oplagne af dette ene: at more sig hensynsløst paa Samfundets Bekostning, ja i stedse stigende Grad endog i bevidst Opposition til Samfundsordenen. Lære noget, der kræver Tid eller Anstrængelse, er det, de sidst af alt vil, og det eneste Arbejde, de attraar, er at jage Byen rundt paa Cykle som Bydreng eller andre halve Driverbestillinger som Markører etc., og møder der dem mindste Vanskelighed ved deres Arbejde, en Bebrejdelse eller deslige, gaar de straks deres Vej, og paa samme Maade forholder de sig overfor deres Hjem, hvis deres Fader f. Ex. tillader sig at bemærke, at de gerne kunde komme lidt tidligere hjem om Aftenen: »Farvell! maa jeg være fri for Vrov!« Ikke sjælden, naar jeg har foreholdt saadanne unge Mennesker det urigtige i, at de uden Grund havde forladt deres Arbejde, skønt de kunde bo hos deres Forældre og godt klare sig med, hvad de tjente, har jeg faaet det Svar: »Jeg tjente jo kun 1¹/₂ eller 2 Kr. om Dagen, for den Pris skulde da Pokker arbejde — saa hellere stjæle.« Og mærkelig nok faar de ikke sjælden Medhold hos Hjemmene — overhovedet er der næst Alkohol næppe noget, der skaber flere Forbrydere end Mødrenes Forkælelse.

Naar saadanne unge Mennesker fritages for Straf og henvises til Værgeraadet, er det selvfølgelig ganske haabløst at anbringe dem i private Hjem hos jævne Folk eller lignende, og egentlig er der ingen anden Udvej end at sende dem paa en Opdragelsesanstalt. Ogsaa dette er imidlertid kun en daarlig Udvej, thi de er fuldkommen modne og egentlig kun egnede til den Opdragelse, som gives under Straffens Form. Overfor ingen Slags Forbrydere er det nemlig af større Vigtighed end overfor disse, at deres Villie bøjes under Samfundslovens Villie, og at denne stilles dem klart og skarpt for Øje, men det er netop dette, der ikke kan ske paa en Opdragelsesanstalt af den almindelige Art, selv om den samler just de ældre og videst komne. De færdes dog her sammen i relativ Frihed det meste af Dagen, Undvigelser, Ildspaaættelser, Tyveri og andre

almindelige borgerlige Forbrydelser ligger ingenlunde udenfor Mulighedens Grænser; Forbindelsen med det fri Liv er ikke afbrudt, kun noget begrænset; det selskabelige Samkvem med Ligesindede kan trives ret livligt, der er derfor rigelig Lejlighed til indbyrdes fordærvelig Paavirkning, som et nok saa omhyggeligt Tilsyn ikke kan hindre; der er endnu en Chance for at gøre sig gældende ved sin Frækhed og blive Fører for en større eller mindre Bande o. s. v., kort sagt, de er ikke med et Ryk revne helt bort fra det gamle Liv og de gamle Vaner, men kun tvungne til at fortsætte det under mere dæmpede Former.

Efter min Mening burde man derfor helt ophæve den her omhandlede, vide Adgang til Straffritagelse for unge Mennesker over 16 Aar og overlade den individuelle Hensyntagen til den betingede Domfældelse, men iøvrigt som Hovedregel domme til Straf.

Hermed være dog ikke sagt, at de nuværende Straffeanstalter just er Stedet for disse unge Mennesker; tværtimod er det min Mening, at man i Forbindelse med en Lovændring som den foreslaede snarest burde skride til Opførelse af en særlig Straffeanstalt for unge Mennesker under 20 Aar, en Foranstaltning, hvortil der jo iøvrigt i adskillige Aar har været stærk Trang paa Grund af den Overfyldning i Vridsløselille Forbedringshus, der fører til, at mange Begyndere paa Forbryderbanen hvert Aar maa overflyttes til Horsens Straffeanstalt og dér anbringes sammen med Forbryderhærens Veteraner. Hvorledes saadan en Straffeanstalt for unge Mennesker nærmere skulde organiseres, skal jeg ikke her komme ind paa.

Jeg skal i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at Betænkningen fra Kommissionen om Statstilsyn med Børneopdragelsen af 1895 ogsaa indtog et Standpunkt, der nærmede sig det her hævdede, idet det nemlig deri foreslaas, at unge Mennesker mellem 15 og 18 Aar kan dømmes til Straf og derpaa følgende Anbringelse i Opdragelsesanstalt, naar saadan Anbringelse anses for ønskelig, men det dog paa

Grund af den skyldiges Alder eller Forbrydelsens Beskaffenhed findes betænkeligt helt at fritage ham for Straf. Ogsaa i Belgien har man noget lignende, idet unge Mennesker under 18 Aar kan dømmes til *e f t e r u d s t a a e t S t r a f* at stilles til Regeringens Disposition,*) indtil de med det fyldte 21 Aar opnaar Myndighedsalderen, hvilket vil sige, at de efter Straffens Udstaaelse f. Ex. kan anbringes paa en Opdragelsesanstalt.

Det har ikke været mig muligt at fremskaffe noget nøjagtigt statistisk Materiale med Hensyn til de omtalte 16—18 Aars unge Menneskers Behandling; kun saa meget kan med nogenlunde Sikkerhed siges, at omtrent den ene Trediedel her i København slipper helt fri for Tiltale, idet Sagerne — som det hedder — »sluttes med Politidirektørens Samtykke«, den anden Trediedel henvises til Værgeraadet, og kun den sidste Tredjedel dømmes. For de to Tredjedeles Vedkommende reageres der altsaa efter min Mening ikke paa en saadan Maade, at de Unge faar det Indtryk af Samfundslovens stærke Alvor, stærke Villie og stærke Magt, som de trænger til, t v æ r t i m o d, de faar det Indtryk, at det hele er forholdsvis farefrit Sjøv, og føjer gerne deres ældre Kammerater, naar disse siger til dem: »Gør D u det heller, Kristian! Du er jo kun et lille Barn endnu, saa Dig kan de ikke straffe!«

S. Grundtvig.

P. S. Efterat Foranstaaende er trykt, læser jeg i Bladet »Le Journal« for 4 April en Artikel af Dr. Jaques Bertillon, hvori det efter en Redegørelse for Forbrydelsernes Tiltagen i Frankrig hedder:

»Qu'on y ajoute les acquittements, les condamnations trop indulgentes, les grâces, les amnisties, les libérations anticipées, et on se convaincra de l'insuffisance, en France, de la justice et de la répression. On n'a pas assez pitié des honnêtes gens.«

*) Bryssel Kongr. 1900 Bd. 4. S. 362—64, jfr. 337.